

A környezetvédelem intézményrendszere, igazgatási struktúrái

Forrás: HEFOP 3.3.1.

A környezetvédelem alkotmányos alapja

- Alkotmány
 - 18. § „A Magyar Köztársaság elismeri és érvényesíti mindenki jogát az egészséges környezethez.”
 - 70/D.§ a legmagasabb szintű testi és lelki egészséghez való jog kapcsán: „...ezt a jogot a Magyar Köztársaság az (...) épített és a természetes környezet védelmével valósítja meg.”

Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium

- A környezet- és természetvédelmi szakterület 1988. áprilisa óta áll minisztériumi szintű irányítás alatt.
- A minisztérium a környezet- és természetvédelem, valamint a vízügy központi közigazgatási szerve.

- Környezetvédelmi
- természetvédelmi,
- vízgazdálkodási és
- meteorológiai szakterületek ágazati, szakmai **irányítási - szabályozási** teendőit látja el.

- A szakterületi politikák kialakítása,
- a kormányzati munkához kapcsolódó tennivalók
- és az egyre szerteágazóbb nemzetközi együttműködés folytatása szintén a tárca feladata.

A miniszteri rendeletalkotás főbb területei – 1

Tárca (minisztérium)	környezetvédelmi, illetve ahhoz kapcsolódó szakterület
környezetvédelmi és vízügyi	környezetvédelem, természetvédelem, vízgazdálkodás és -védelem
földművelési és vidékfejlesztési	termőföldvédelem, talajvédelem, erdő- és vadvédelem, agrár-környezetvédelem (pl. növényvédelem)
egészségügyi	vízminőség-védelem (fürdő- és ivóvíz), levegővédelem (az egészségre káros légszennyezettség elleni védelem)
gazdasági és közlekedési	a közlekedéssel kapcsolatos környezetvédelem, az ipari környezetvédelem, a bányászat és az energiaszektor környezeti követelményei

A miniszteri rendeletalkotás főbb területei – 2

Tárca (minisztérium)	környezetvédelmi, illetve ahhoz kapcsolódó szakterület
önkormányzati és területfejlesztési	katasztrófavédelem, épített környezet védelme, terület- és településfejlesztés
szociális és munkaügyi	fogyasztóvédelem
oktatási és kulturális	örökségvédelem

Az OKT szerepe

- Az Országos Környezetvédelmi Tanács (OKT)
 - a környezetvédelmi társadalmi szervezetek, a gazdasági érdekképviselők és a tudomány hét-hét képviselőjéből tevődik össze + a miniszter
- A vizsgálati elemzést és a tervezetet véleményezi

45. § (1) A környezetvédelem széles körű társadalmi és tudományos, szakmai megalapozása érdekében - legfeljebb 22 tagú - Országos Környezetvédelmi Tanács (a továbbiakban: Tanács) működik.

(2) A Tanács a Kormány javaslattevő, tanácsadó, véleményező szerveként

a) állást foglal a 43. § (1) bekezdése szerinti vizsgálati elemzéssel kapcsolatban és javaslatát a döntésre jogosult szerv elé terjeszti,

b) állást foglal a 44. § (2) bekezdés b) pontjában meghatározott terv, illetve program tervezetével és az annak részét képező környezeti értékeléssel kapcsolatban,

c) javaslatot tesz a Kormány számára a környezet- és természetvédelem hatékonyabbá tételével, így különösen a környezeti információs rendszerrel, a tudományos kutatással, a képzéssel, a megfelelő ipari háttér kifejlesztésével, továbbá a környezet- és természetvédelmet szolgáló pénzügyi eszközökkel kapcsolatban,

d) véleményt nyilvánít a környezetvédelmet érintő közösségi jogalkotás stratégiai jelentőségű kérdéseivel kapcsolatban.

(3) A Tanácsban egyenlő arányban vesznek részt

a) a környezetvédelmi céllal bejegyzett társadalmi szervezetek, valamint

b) a szakmai és gazdasági érdekképviseleti szervek a maguk által meghatározott módon választott,

c) a tudományos élet, a Magyar Tudományos Akadémia elnöke által e tisztségre megbízott képviselői.

(4) A Tanács titkárságának feladatait a miniszter hivatali szervezete útján látja el.

(5) A Tanács tagjai sorából elnököt választ, a miniszter a Kormány képviseletében társelnöke a Tanácsnak.

(6) A Tanács feladatait e törvényben foglalt, valamint a Kormány által meghatározott szabályok szerint látja el. Ügyrendjét maga határozza meg.

(7) A Tanács működési költségét a környezet védelméért felelős minisztérium költségvetésében külön címen kell biztosítani.

Helyi önkormányzati szabályozás

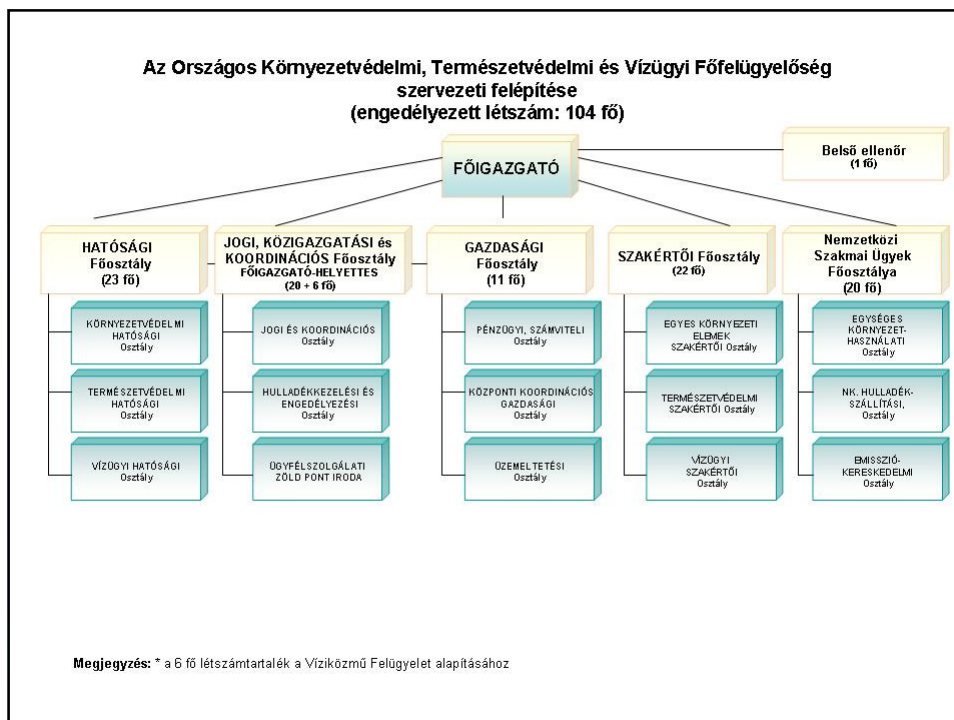
- A környezetvédelem helyi közügy
- Felhatalmazások törvényben, kormányrendeletben (Kvt., Hgt.)
- Az önkormányzatok rendeletei eltérhetnek az országos normától, amennyiben szigorúbb ("kizárólag nagyobb mértékben korlátozó") környezetvédelmi előírásokat határoznak meg – Kvt. 48. §)
- A környezetvédelmi felügyelőség véleményezési jogköre

A szabályozás nem normatív elemei

- Az állami irányítás egyéb jogi eszközei
 - országgyűlési- és kormányhatározatok, irányelvek
 - szabványok
 - műszaki irányelvek
- Egyedi határozatok (jogalkalmazás)
 - engedély, hozzájárulás, jóváhagyás, határérték-megállapítás, kötelezés

Területi szervek

- A környezetvédelmi felügyelőségek és vízügyi felügyelőségek, nemzeti park igazgatóságok – elsőfokú hatósági feladatokat látnak el.
- A másodfokú környezetvédelmi és természetvédelmi hatóság szerepét az Országos Környezet- és Vízügyi Főfelügyelőség tölti be.

Országos Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Főfelügyelőség

- Az OKTVF (országos zöldhatóság) a miniszter irányítása alatt működő központi hivatal, székhelye Budapest, illetékessége az ország egész területe. Feladatai:
 - ellenőrzi a területi szervek hatósági munkáját
 - véleményezi a feladat- és hatáskörét érintő jogszabálytervezeteket
 - környezetvédelmi, természetvédelmi, tájvédelmi és vízügyi hatóságként, illetve szakhatóságként jár el (általában másodfokon, de pl. a Vásárhelyi Tervhez tartozó, illetve az autópálya beruházások engedélyezése, a nemzetközi hulladékszállítás felügyelete, stb. tekintetében első fokon).

- Közigazgatási eljárásban a 10 környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi felügyelőség felettes, valamint felügyeleti szerve.

Környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi felügyelőségek

[Alsó-Tisza-vidéki Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség](#)

[Dél-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség](#)

[Észak-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség](#)

[Észak-magyarországi Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség](#)

[Felső-Tisza-vidéki Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség](#)

[Közép-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség](#)

[Közép-Duna-völgyi Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség](#)

[Közép-Tisza-vidéki Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség](#)

[Nyugat-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség](#)

[Tiszántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség](#)

- A miniszter irányítása alatt működik (jelenleg 10 felügyelőség), elnevezését, székhelyét és illetékességi területét külön jogszabály állapítja meg
 - összegyűjti, és az Országos Környezetvédelmi Információs Rendszer rendelkezésére bocsátja az annak működéséhez szükséges adatokat
 - véleményezi a területrendezési terveket, a helyi építési szabályzatokat, stb.
 - hozzáférhetővé teszi a környezet állapotáról szerzett adatokat, működteti a hatósági tevékenységek ellátásához szükséges laboratóriumot
 - első fokú környezetvédelmi, természetvédelmi, tájvédelmi és vízügyi hatóság (pl.: környezethasználatok engedélyezése, szakhatósági közreműködés építésügyi és telepengedélyezési eljárásban, vízjogi engedélyezés).

A Vízügyi és Környezetvédelmi Központi Igazgatóság (VKKI)

- A miniszter irányítása alatt működő, hatósági jogkörrel nem rendelkező szerv, székhelye Budapest, tevékenysége az egész ország területére kiterjed.
- Főként a miniszter feladat- és hatáskörébe tartozó, a vizek kártételei elleni védelemmel, illetve egyes vízrajzi tevékenységgel, közműves vízellátással és szennyvízkezeléssel, központi vízügyi nyilvántartások, informatikai rendszerek üzemeltetésével kapcsolatos, valamint múzeumi, levéltári és könyvtári feladatokat lát el.

A környezetvédelmi, es vízügyi igazgatóság (KÖVIZIG) - Vízügyi és környezetvédelmi központi igazgatóság VKKI

- Ugyancsak a miniszter irányítása alatt működő költségvetési szerv. A 12 igazgatóság elnevezését, székhelyét és (a vízrajzi viszonyokhoz igazodó) működési területét külön jogszabály tartalmazza. Feladatai, pl.:
 - véleményezi a területfejlesztési koncepciókat és programokat, a területrendezési terveket
 - koordinálja a működési területe vízgazdálkodását érintő koncepciók és tervek elkészítését
 - összegyűjti és a szakterületi információs rendszerek rendelkezésére bocsátja az azok működéséhez szükséges adatokat
 - együttműködik a helyi önkormányzatokkal a vízgazdálkodásban
 - működteti a kizárólagos állami tulajdonban lévő vízi létesítményeket, a kezeléshez szükséges laboratóriumokat
 - végzi a vagyonkezelésében lévő állami tulajdonú vizek szabályozását, mederfenntartását, partvédelmét

A nemzeti park igazgatóság (NPI)

- A miniszter irányítása alatt működő (9) költségvetési szerv, amelynek elnevezését, székhelyét és működési területét külön jogszabály rögzíti. Az NPI többek között
 - ellátja a védett és fokozottan védett természeti területek, a Natura 2000 területek, stb. természetvédelmi kezelését
 - vezeti a működési területén lévő védett természeti területek és természeti értékek nyilvántartását
 - közreműködik az erdővagyon-védelemben, a védetté nem nyilvánított természetes növény- és állatvilág (pl. a vadászható, halászható vad- és halfajok) védelmében
 - véleményezi a területfejlesztési és területrendezési terveket, a helyi építési szabályzatokat
 - segítséget nyújt a természet védelmében a helyi önkormányzatoknak

Az agrár-szakigazgatás szervei

- A Földművelési és Vidékfejlesztési Minisztérium alárendeltségében működnek:
 - a „természeti és genetikai erőforrásokért felelős” Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal (központja) és megyei hivatalai. Hatáskörük a következő területekre terjed ki: vad-, erdő- és halgazdálkodás, a növény- és talajvédelem, az állatvédelem és állategészségügy valamint a mezőgazdasági vízgazdálkodás.
 - a körzeti és a megyei földhivatalok látják el az ingatlanügyi hatósági feladatokat a földvédelem, a földértékelés, az ingatlan-nyilvántartás vezetése terén.

Az egészségügyi szakigazgatás szervei

- Az egészségügyi tárca felügyelete alatt működő Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat (ÁNTSZ) kistérségi és regionális intézetei a környezetegészségügy, a munkavédelem, a sugárvédelem és a kémiai biztonság terén látnak el hatósági feladatokat. Pl.:
 - engedélyezik a határértéknek nem megfelelő ivóvíz szolgáltatását
 - jóváhagyják a fürdőhelyek üzemeltetési szabályait
 - szakhatóságként működnek közre egy sor eljárásban (pl. környezeti hatásvizsgálati eljárás – regionális intézet)

A gazdasági igazgatás szervei

- A Gazdasági és Közlekedési Minisztériumhoz tartozó Magyar Bányászati és Földtani Hivatal területi szervei (5 bányakapitányság, miskolci, szolnoki, stb. székhellyel)
 - kitermelési engedélyt csak a környezetvédelmi engedély jogerőre emelkedését követően adnak
 - szakhatóságok egyes környezethasználati engedélyezési eljárásokban
 - megállapítják a tájrendezési feladatokat
 - környezetvédelmi és természetvédelmi érték megóvása érdekében csökkenthetik a bányatelket

Néhány további példa az érintett államigazgatási szervekre

- Szorosan kapcsolódik a környezetvédelemhez más hatóságok tevékenysége is, ilyen, pl.:
 - veszélyes hulladékok szállításának felügyeletében az Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság
 - veszélyes ipari üzemek ellenőrzése terén a Műszaki Biztonsági Főfelügyelet
 - utak engedélyezésében a Központi Közlekedési Felügyelet, és területi szerveik.

A helyi önkormányzatok közigazgatása

- önkormányzati ügyek és államigazgatási ügyek
- önkormányzati tulajdon esetén a felügyelőség jár el
- a jegyző, a polgármester és a képviselőtestület szerepe
- kifejezetten környezetvédelmi (természetvédelmi, levegővédelmi, hulladékgazdálkodási) kötelezettségek
- településrendezési, építésügyi, vízgazdálkodási és település-tisztasági feladatok
- a társulás lehetősége (kötelezettsége)

A környezetjogi szabályozás

- 1995. évi LIII. **törvény** a környezet védelmének általános szabályairól (Kvtv.)
- Általános törvénynek számít = alapja minden más környezetvédelmi jogszabálynak, jogi követelménynek.
- Viszonyítási alap az elfogadáskor már hatályban lévő már, környezetre vonatkozó jogszabályok esetében is.

KÖRNYEZETVÉDELMI általános jogszabályok

- 1995. évi LIII. törvény a környezet védelmének általános szabályairól
- 106/1995. (IX. 8.) Korm. rendelet a felszámolási eljárás és a végelszámolás környezet- és természetvédelmi követelményeiről
- 93/1996. (VII. 4.) Korm. rendelet a környezetvédelmi megbízott alkalmazásának feltételéhez kötött környezethasználatok meghatározásáról
- 80/1999. (VI. 11.) Korm. rendelet a telepengedély alapján gyakorolható ipari és szolgáltató tevékenységekről, valamint a telepengedélyezés rendjéről
- 314/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet a környezeti hatásvizsgálati és az egységes környezethasználati engedélyezési eljárásról
- 74/2003. (V. 28.) Korm. rendelet a környezetvédelmi vezetési és hitelesítési rendszerben (EMAS) részt vevő szervezetek nyilvántartásáról
- 276/2005. (XII. 20.) Korm. rendelet a környezetvédelmi és vízügyi miniszter irányítása alá tartozó központi és területi államigazgatási szervek feladat- és hatásköréről

- 6/1985. (XII. 28.) OKTH rendelkezés a környezet- és természetvédelem egyes szakterületein szakértői működés engedélyezéséről
- 12/1996. (VII. 4.) KTM rendelet a környezetvédelmi felülvizsgálat végzéséhez szükséges szakmai feltételekről és a feljogosítás módjáról, valamint a felülvizsgálat dokumentációjának tartalmi követelményeiről
- 4/1997. (I. 10.) KTM rendelet a környezetvédelmi és területfejlesztése ágazatba tartozó egyes szakképesítések szakmai és vizsgakövetelményeinek kiadásáról
- 29/1997. (VIII. 29.) KTM rendelet a környezetbarát, környezetkímélő megkülönböztető jelzés használatának feltételrendszeréről
- 5/1998. (II. 20.) KTM rendelet a szakmai vizsgák szervezésére jogosult intézményekről

- **7/2000. (V. 18.) KöM rendelet a környezetvédelmi hatósági nyilvántartás vezetésének szabályairól**
- **5/2003. (IV. 11.) KvVM rendelet a környezetvédelmi termékdíjról, továbbá egyes termékek környezetvédelmi termékdíjáról szóló 1995. évi LVI. törvény végrehajtásáról szóló 10/1995. (IX. 28.) KTM rendelet módosításáról**
- **29/2004. (XII. 25.) KvVM rendelet a környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi felügyelőségek illetékességi, valamint a nemzeti park igazgatóságok és a környezetvédelmi és vízügyi igazgatóságok működési területéről**
- **1/2004. (II. 6.) KvVM rendelet az egyes környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi feladat- és hatásköröket megállapító miniszteri rendeletek módosításáról**

HULLADÉKGAZDÁLKODÁS

- **2000. évi XLIII. törvény a hulladékgazdálkodásról**
- 110/2002. (XII. 12.) OGY határozat az Országos Hulladékgazdálkodási Tervről
- 101/1996. (VII. 12.) Korm. rendelet a veszélyes hulladékok országhatárokat átlépő szállításának ellenőrzéséről és ártalmatlanításáról szóló, Bazelben, 1989. március 22. napján aláírt Egyezmény kihirdetéséről
- 241/2000. (XII. 23.) Korm. rendelet a hulladékkezelési közszolgáltató kiválasztásáról és a közszolgáltatási szerződésről
- 98/2001. (VI. 15.) Korm. rendelet a veszélyes hulladékkal kapcsolatos tevékenységek végzésének feltételeiről
- 213/2001. (XI. 14.) Korm. rendelet a települési hulladékkal kapcsolatos tevékenységek végzésének feltételeiről
- 271/2001. (XII. 21.) Korm. rendelet a hulladékgazdálkodási bírság mértékéről, valamint kiszabásának és megállapításának módjáról
- 94/2002. (V. 5.) Korm. rendelet a csomagolásról és a csomagolási hulladék kezelésének részletes szabályairól
- 126/2003. (VIII. 15.) Korm. rendelet a hulladékgazdálkodási tervek részletes tartalmi követelményeiről

- 164/2003. (X. 18.) Korm. rendelet a hulladékkal kapcsolatos nyilvántartási és adatszolgáltatási kötelezettségekről
- 192/2003. (XI. 26.) Korm. rendelet a veszélyes hulladékkal kapcsolatos tevékenységek végzésének feltételeiről szóló 98/2001. (VI. 15.) Korm. rendelet módosításáról
- 120/2004. (IV. 29.) Korm. rendelet az Európai Közösségen belüli, az oda irányuló és az onnan kifelé történő hulladékszállítás felügyeletéről és ellenőrzéséről
- 264/2004. (IX. 23.) Korm. rendelet az elektromos és elektronikai berendezések hulladékainak visszavételéről
- 267/2004. (IX. 23.) Korm. rendelet a hulladékká vált gépjárművekről
- 109/2005. (VI. 23.) Korm. rendelet az elemek és az akkumulátorok hulladékainak visszavételéről
- 11/1991. (V. 16.) KTM rendelet a hulladékégetés technológiai kibocsátási határértékeinek és az azok alkalmazására vonatkozó szabályok megállapításáról
- 5/2001. (II. 23.) KöM rendelet a poliklórozott bifénilek és a poliklórozott terfenilek és az azokat tartalmazó berendezések kezelésének részletes szabályairól

- 9/2001. (IV. 9.) KöM rendelet az elemek és akkumulátorok , illetve hulladékaik kezelésének részletes szabályairól
- 16/2001. (VII. 18.) KöM rendelet a hulladékok jegyzékéről
- 22/2001. (X. 10.) KöM rendelet a hulladéklerakás, valamint a hulladéklerakók lezárásának és utógondozásának szabályairól és egyes feltételeiről
- 3/2002. (II. 22.) KöM rendelet a hulladékok égetésének műszaki követelményeiről, működési feltételeiről és a hulladékégetés technológiai határértékeiről
- 5/2002. (X. 29.) KvVM rendelet a települési szilárd hulladék kezelésére szolgáló egyes létesítmények kialakításának és üzemeltetésének részletes műszaki szabályairól

- 15/2003. (XI. 7.) KvVM rendelet a területi hulladékgazdálkodási tervekről
- 71/2003. (VI. 27.) FVM rendelet az állati hulladékok kezelésének és a hasznosításukkal készült termékek forgalomba hozatalának állat-egészségügyi szabályairól
- 16/2002. (IV.10.) EüM rendelet a települési szilárd és folyékony hulladékkal kapcsolatos közegészségügyi követelményekről
- 15/2004. (X. 8.) KvVM rendelet az elektromos és elektronikai berendezések hulladékai kezelésének részletes szabályairól
- 16/2004. (X. 8.) KvVM rendelet az egyes veszélyes anyagok elektromos és elektronikai berendezésekben való alkalmazásának korlátozásáról
- 45/2004. (VII. 26.) BM-KvVM együttes rendelet az építési és bontási hulladék kezelésének részletes szabályairól

TERMÉKDÍJ, BETÉTDÍJ, KÖRNYEZETTERHELÉSI DÍJ

- 1995. évi LVI. törvény a környezetvédelmi termékdíjról, továbbá egyes termékek környezetvédelmi termékdíjáról
- 2003. évi LXXXIX. törvény a környezetterhelési díjról
- 53/2003. (IV. 11.) Korm. rendelet a környezetvédelmi termékdíj-mentesség, a termékdíj visszaigénylésének és átvállalásának, valamint a használt gumiabroncs behozatalának feltételeiről
- 10/1995. (IX. 28.) KTM rendelet a környezetvédelmi termékdíjról, továbbá egyes termékek környezetvédelmi termékdíjáról szóló 1995. évi LVI. törvény végrehajtásáról
- 209/2005. (X. 5.) Korm. rendelet a betétdíj alkalmazásának szabályairól

VÍZ- ÉS TALAJVÉDELEM

- 72/1996. (V. 22.) Korm. rendelet a vízgazdálkodási hatósági jogkör gyakorlásáról
- 240/2000. (XII. 23.) Korm. rendelet a települési szennyvíztisztítás szempontjából érzékeny felszíni vizek és vízgyűjtőterületük kijelöléséről
- 50/2001. (IV. 3.) Korm. rendelet a szennyvizek és szennyvíziszapok mezőgazdasági felhasználásának és kezelésének szabályairól
- 201/2001. (X. 25.) Korm. rendelet az ivóvíz minőségi követelményeiről és az ellenőrzés rendjéről
- 204/2001. (X. 26.) Korm. rendelet a csatornabírságról
- 220/2004.

- 28/2004. (XII. 25.) KvVM rendelet a vízszennyező anyagok kibocsátásaira vonatkozó határértékekről és alkalmazásuk egyes szabályairól
- 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet a felszín alatti vizek védelméről
- 220/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet a felszíni vizek minősége védelmének szabályairól
- 221/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet a vízgyűjtő-gazdálkodás egyes szabályairól
- 10/2000. (VI. 2.) KöM-EüM-FVM-KHVM együttes rendelet a felszín alatti víz és földtani közeg minőségi védelméhez szükséges határértékekről

- 49/2001. (II. 28.) KöM rendelet a vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéssel szembeni védelméről
- 7/2002. (III. 1.) KöM rendelet a használt és szennyvizek kibocsátásának méréséről, ellenőrzéséről, adatszolgáltatásáról, valamint a vízszennyezési bírság sajátos szabályairól
- 9/2002. (III. 22.) KöM-KöViM együttes rendelet a használt és szennyvizek kibocsátási határértékeiről és alkalmazásuk szabályairól
- 8002/2000. (K. Ért. 6.) KöM Tájékoztató a felszín alatti vizek minőségét érintő tevékenységekkel összefüggő egyes feladatokról szóló 33/2000. (III. 17.) Korm. rendelettel előírt adatlap közzétételéről

LEVEGŐTISZTASÁGVÉDELEM

- 21/2001. (II. 14.) Korm. rendelet a levegő védelmével kapcsolatos egyes szabályokról
- 94/2003. (VII. 2.) Korm. rendelet az ózonréteget károsító anyagokról
- 272/2004. (IX. 29.) Korm. rendelet az egyes létesítmények üvegházhatású gáz-kibocsátásának engedélyezéséről, nyomon követéséről és jelentéséről
- 32/1993. (XII. 23.) KTM rendelet a helyhez kötött földgázüzemű gázmotorok technológiai kibocsátási határértékeinek és azok alkalmazására vonatkozó szabályok megállapításáról
- 9/1995. (VIII. 31.) KTM rendelet a motorbenzinek tárolásakor, töltésekor, szállításakor és áttöltésekor keletkező szénhidrogén-emisszió korlátozásáról
- 7/1999. (VII. 21.) KöM rendelet a 140 KWth és az ennél nagyobb, de 50 MWth-nál kisebb bemenő hőteljesítményű, helyhez kötött gázturbinák légszennyező anyagainak technológiai kibocsátási határértékeiről

- 1/2000. (VII. 21.) KöViM-KöM együttes rendelet a nem-közúti mozgó gépekbe építendő belső égésű motorok gáznemű és részecskékből álló szennyezőanyag-kibocsátásának korlátozásáról
- 5/2000. (II. 16.) GM rendelet a gépjármű-hajtóanyagok minőségi követelményeiről
- 10/2001. (IV. 19.) KöM rendelet az egyes tevékenységek és berendezések illékony szerves vegyület kibocsátásának korlátozásáról
- 14/2001. (V. 9.) KöM-EüM-FVM együttes rendelet a légszennyezettségi határértékekről, a helyhez kötött légszennyező pontforrások kibocsátási határértékeiről
- 17/2001. (VIII. 3.) KöM rendelet a légszennyezettség és a helyhez kötött légszennyező források kibocsátásának vizsgálatával, ellenőrzésével, értékelésével kapcsolatos szabályokról

- 23/2001. (XI. 13.) KöM rendelet a 140 kWth és az ennél nagyobb, de 50 MWtn-nál kisebb névleges bemenő hőteljesítményű tüzelőberendezések légszennyező anyagainak technológiai kibocsátási határértékeiről
- 3/2002. (II. 22.) KöM rendelet a hulladékok égetésének műszaki követelményeiről, működési feltételeiről és a hulladékégetés technológiai kibocsátási határértékeiről
- 4/2002. (X. 7.) KvVM rendelet a légszennyezettségi agglomerációk és zónák kijelöléséről
- 7/2002. (VI. 29.) GKM-BM-KvVM együttes rendelet a gépkocsik környezetvédelmi felülvizsgálatáról és ellenőrzéséről

- 12/2002. (III. 14.) GM-KöViM-KöM együttes rendelet az új személygépkocsik üzemanyag-gazdaságossági és szén-hidrogén kibocsátási adatainak közzétételéről
- 7/2003. (V. 16.) KvVM-GKM együttes rendelet az egyes levegőszennyező anyagok összkibocsátási határértékeiről
- 10/2003. (VII. 11.) KvVM rendelet az 50 MWth és annál nagyobb névleges bemenő hőteljesítményű tüzelőberendezések működési feltételeiről és légszennyező anyagainak kibocsátási határértékeiről

ZAJ- ÉS REZGÉSVÉDELEM

- 12/1983. (V.12.) MT rendelet a zaj- és rezgésvédelemről
- 176/1997. (X.11.) Korm. rendelet a repülőterek környezetében létesítendő zajgátló védőövezetek kijelölésének, hasznosításának és megszüntetésének részletes műszaki szabályairól
- 140/2001. (VIII. 8.) Korm. rendelet egyes kültéri berendezések zajkibocsátási követelményeiről és megfelelőségük tanúsításáról
- 2/1983. (V. 25.) OKTH rendelkezés a zaj- és rezgésbírságról
- 7/1991. (IV.26.) KTM rendelet egyes ipari termékek zajvédelmi minőségtanúsításáról

- 18/1997. (X.11.) KHVM-KTM együttes rendelet a repülőterek környezetében létesítendő zajgátló védőövezetek kijelölésének, hasznosításának és megszüntetésének részletes műszaki szabályairól
- 49/1999. (XII.29.) KHVM rendelet a motoros légitársaságok zajkibocsátásának korlátozásáról
- 29/2001. (XII.23.) KöM-GM együttes rendelet egyes kültéri berendezések zajkibocsátásának korlátozásáról és a zajkibocsátás mérési módszeréről
- 29/2001. (XII. 23.) KöM-GM együttes rendelet egyes kültéri berendezések zajkibocsátásának korlátozásáról és a zajkibocsátás mérési módszeréről
- 8/2002. (III. 22.) KöM-EüM együttes rendelet a zaj- és rezgésterhelési határértékek megállapításáról
- 43/2002. (VIII. 12.) HM-KvVM együttes rendelet az állami repülőterek környezetében létesítendő zajgátló védőövezetek kijelölésének, hasznosításának és megszüntetésének részletes műszaki követelményeiről

A Ktv által hivatkozott speciális szabályok

- **3. § (1)** E törvény rendelkezéseivel összhangban külön törvények rendelkeznek, különösen:
 - a) a nukleáris energiáról és a radioaktivitás felhasználásáról,
 - b) a bányászatról,
 - c) az energiáról,
 - d) az erdőkről,
 - e) az épített környezet alakításáról és védelméről,
 - f) a termőföldről,
 - g) a halászatról,
 - h) a közlekedésről, közlekedési alágazatonként,
 - i) a katasztrófák megelőzéséről és következményeik elhárításáról,
 - j) a területfejlesztésről,
 - k) a vadgazdálkodásról
 - l) a vízgazdálkodásról,

- *m)* a hulladékokról,
- *n)* a veszélyes anyagokról.
- (2) Az élővilág változatossága, élőhelyeinek megőrzése, a tudományos, kulturális vagy esztétikai értékekkel bíró területek, képződmények, létesítmények megőrzése és helyreállítása érdekében - e törvénnyel összhangban - külön törvények rendelkeznek:
 - *a)* a természet és a táj védelméről,
 - *b)* az állatvédelemről, továbbá az állategészségügyről,
 - *c)* a növényvédelemről, továbbá a növényegészségügyről,
 - *d)* a műemlékek védelméről.

A Kvt. hatálya

- tárgyi: szennyező tevékenység
- személyi: környezethasználó

A környezet védelmét szolgáló jogintézmények rendszere

- Az állam elsődleges feladata a környezet védelem kereteinek kialakítása és a védelmi rendszer működtetése.
- „**37. § (1)** A környezet védelmének jogi szabályozását, a környezet védelmével összefüggő jogok és kötelezettségek megállapítását és megtartásuk ellenőrzését, a környezet védelmének tervezését és irányítását az állam és a helyi önkormányzat szervei látják el.”

- (2) Az állam biztosítja a környezet védelméhez fűződő állampolgári jogok és a más államokkal vagy nemzetközi szervezetekkel kötött környezetvédelmi egyezmények, szerződések érvényesülését.

- A Kvt. elsősorban a környezetvédelem közigazgatási feltételrendszerére koncentrált, de polgári jogi és büntetőjogi intézményekről is rendelkezik.

Kvt.: „Az állam biztosítja a környezet védelméhez fűződő jogokat”

- Környezetvédelmi irányítás
 - Normatív jogszabályalkotás –tv., korm.rend.
 - Gazdasági szabályozás
 - Közigazgatási hatósági tevékenység irányítása
 - Információs rendszer működtetése
- Szankció alkalmazása –bírói hatalom

39. § Az Országgyűlés a környezet védelme érdekében:

- a) érvényesíti törvényalkotó munkájában a környezetvédelmi érdekeket;
- b) elfogadja a Nemzeti Környezetvédelmi Programot, és kétévente értékeli annak végrehajtását;
- c) dönt a Kormánynak a környezet állapotáról szóló beszámolójáról;
- d)
- e) meghatározza a Kormány és a helyi önkormányzatok környezetvédelmi feladatait;
- f) jóváhagyja a környezetvédelmi feladatok megoldását szolgáló forrásokat, és ellenőrzi felhasználásukat.

Környezetvédelmi Bizottság –szakosított testület

- Javaslatok elemzése
- Önálló kezdeményezés
- Külső javaslatok ellenőrzése

Miniszter aktivitásától függ

41. § (1) A Kormány irányítja az állami környezetvédelmi feladatok végrehajtását, meghatározza és összehangolja a minisztériumok és a Kormánynak közvetlenül alárendelt szervek környezetvédelmi tevékenységét.

(2) A Kormány az éves költségvetés előterjesztésekor javaslatot tesz a Programban kitűzött célok megvalósítását szolgáló pénzeszközökre.

(3) A Kormány a Programra vonatkozó javaslatot hatévente jóváhagyásra az Országgyűlés elé terjeszti, kétévente összefoglaló jelentést nyújt be a környezet állapotáról és a Program végrehajtásának helyzetéről, továbbá irányítja és összehangolja a Programban meghatározott feladatok végrehajtását.

(4) A kormányzati fejlesztési feladatok meghatározása során a Kormány érvényesíti a környezetvédelem követelményeit, elősegíti a környezet állapotának javítását.

(5) A Kormány környezetvédelmi feladata különösen:

- a) a nemzetközi szerződésekből adódó környezetvédelmi kötelezettségek teljesítése és jogok érvényesítése;
- b) a környezetvédelem követelményeinek megfelelő környezetkímélő vagy környezetbarát termékek előállításának, technológiák, létesítmények megvalósításának, elterjedésének elősegítése;
- c) a jelentős környezetkárosodások, illetve a rendkívüli környezeti események (beleértve a Magyarországon területén folytatott hadgyakorlatot is) következményeinek felszámolása, ha a kötelezettség másra nem hárítható;

- □ Közigazgatás
- □ Tervezés
 - □ Jogalkotás, jogalkalmazás
- □ Háttér kötelelem

A közigazgatási jog környezetvédelmi jogintézményei

- Lehetnek közvetlen és közvetett hatást kiváltó eszközök.
- A közvetlen eszközök lehetnek:
 - kifejezetten megelőzési célúak;
 - pozitív, vagy negatív irányú kötelezést tartalmazók;
 - együttműködési típusú eszközök.

Megelőzési célú közvetlen eszközök

- engedélyezés és annak altípusai:
 - környezeti hatásvizsgálat;
 - egységes környezethasználati engedély;
 - esetleg környezeti felülvizsgálat, környezetvédelmi működési engedélyben kiteljesedve.
- környezeti nyilatkozat vagy állapotvizsgálat felszámolási, vagy csődeljárás esetén.
- termék- és technológiaminősítés
- határértékek

Közvetett közigazgatási eszközök

- Szankciók, felelősségi eszközök (közvetett hatásmechanizmus, de a magatartásra direkt módon hatnak)
- Gazdasági szabályozó, piacbefolyásoló eszközök;
- Önszabályozás feltételeinek kialakítása
- Együttműködési típusú eszközök;
- Ellenőrzés.

Kvt. szerint különösen fontos, illetve sajátos eszközei a közigazgatásnak

- a) a környezetvédelmi hatósági tevékenység ellátása, így különösen a **környezethasználat** - e törvényben meghatározott szabályok szerinti - **engedélyezése**, a környezetért való **közigazgatási jogi felelősség érvényesítése**;
- b) az Információs Rendszer működtetésével kapcsolatos **adatkezelési**, valamint **tájékoztatási** feladatok ellátása;

- c) anyagok, termékek és technológiák környezetvédelmi szempontból történő **minősítési rendszerének meghatározása, forgalomba hozataluk, illetőleg alkalmazásuk engedélyezése**;

- d) a környezeti **károk elhárítására irányuló feladatok szervezése**;
- e) a **leghatékonyabb megoldás, az elérhető legjobb technika alkalmazására vonatkozó követelmények érvényesítése**.

Közigazgatási eszközök

- Ez a hagyományos jogi módszer
- Közvetlen vagy direkt befolyásolás
- Külső elvárás és rugalmatlanság
- Jogszabályi és hatósági előírások
 - kötelezettségek, tilalmak, határértékek, engedélyek (kiadása, módosítása, visszavonása), bejelentési kötelezettség, hatósági- és önellenőrzés, kötelezések, nyilvántartások, hatósági intézkedések (pl. tevékenység korlátozása, felfüggesztése, eltiltása), illetve a szankcionálás (bírság)

Gazdasági eszközök

- A módszer előnyei:
 - Rugalmasság, bevételképzés, a gazdasági folyamatok megragadása (internalizáció)
- Zöld adórendszer
- Adótípusú eszközök (díjak, járulékok, adókedvezmények), letéti-visszagyűjtési rendszer, vagyoni értékű jogok (zöld bizonyítvány, kibocsátási egység)

Példa a gazdasági és a közigazgatási módszer egybevetésére

	környezetterhelési díj	környezetvédelmi bírság
alapja	a kibocsátott szennyezőanyag minden egysége (a határérték alatti és feletti is)	csak a határérték feletti mennyiség
könyvelése	leírható költség (adóalapot csökkent), s beépül az árakba (pl. csatornadíj)	költséggként nem számolható el
kötelezettje	Üzemeltető és magánszemély (pl. talajterhelésnél az ingatlan tulajdonos) is	üzemeltető (engedély-, illetve bejelentés-köteles létesítményé), kivételesen magánszemély is (levegővédelem)

Az önszabályozás módszere

- Eredetileg a jog által nem szabályozott életviszonyok körében
 - Vállalati autonómia, szigorúbb elvárások, tanúsítás
- Önkéntesség (akkor is, ha az állam szabályoz)
- Jogi szabályozás a hatékonyság érdekében:
 - felügyelet (szempontok, nyilvántartások, nyilvánosság) és előnyök (ösztönzés)
- Jogi keretek a verseny tisztasága érdekében:
 - verseny-, védjegy-, reklámjogi, fogyasztóvédelmi és termékfelelősségi előírások

A konszenzuális módszer

- Megegyezés – jobb tartalom, elfogadottság
- A konszenzuskeresés eszközei (tárgyalás, közvetítés, szerződés)
- Szerződések a hatósági munka, a közszolgáltatások és a támogatási rendszer körében (települési hulladékkezelés, környezetbarát termék védjegy használata, agrár-környezetvédelem)

Mértékrendelkezők

- A környezethasználat elfogadható szintje
 - A határértékek típusai (kibocsátási, igénybevételi, környezetminőségi) és túllépésük következményei
 - A határértékek rögzítése (jogsabály, határozat)
- Küszöbértékek (pl. engedélyezés előírása)

Technológiai előírások

- Közvetlen magatartási normák, kialakításukba az érintettek is beleszólhatnak
- Részfolyamatokra és a teljes tevékenységre vonatkozó normák
 - Szabványok, műszaki előírások
 - Ipar: BAT (elérhető legjobb technikák)
 - Mezőgazdaság: helyes mezőgazdasági (gazdálkodási) gyakorlat

Polgári jogi lehetőségek

- Személyek jogi védelme;
- Iparjogvédelem;
- Szomszédjogi szabályok;
- Birtokvédelem;
- Kártérítés.

Büntetőjogi eszközök

- Környezetvédelmi tényállások, a veszélyeztetési oldal kimunkálásával egyre erőteljesebbé válik a megelőzési irány:
 - környezetkárosítás,
 - természetkárosítás,
 - környezetre veszélyes hulladék jogellenes elhelyezése,
 - (foglalkozás körében elkövetett veszélyeztetés).

A Kvt. felelősségi rendszere

- **101. § (1)** Aki tevékenységével vagy mulasztásával a környezetet veszélyezteti, szennyezi vagy károsítja, illetőleg tevékenységét a környezetvédelmi előírások megszegésével folytatja (a továbbiakban együtt: jogsértő tevékenység) az e törvényben foglalt és a külön jogszabályokban meghatározott (büntetőjogi, polgári jogi, államigazgatási jogi stb.) felelősséggel tartozik.

A megelőzést szolgáló közig. jogintézmények

- Hagyományos eszközök:
 - engedély,
 - szakhatósági hozzájárulás.
- Sajátos eszközök:
 - környezeti hatásvizsgálat,
 - egységes környezethasználati engedélyezés alapjául szolgáló eljárás,
 - környezetvédelmi felülvizsgálat és teljesítményértékelés,
 - csődeljárás, felszámolási eljárás környezeti követelményei,
 - határértékek,
 - termék- és technológiaminősítés.

Az engedély

- Jogszámban meghatározott esetekben előfeltétele valamely tevékenység folytatásának, létesítmény, építmény felállításának.
- Birtokában a tevékenység folytatható, hiányában jogellenes.
- Az engedélyezés jogosítást tartalmazó közhatalmi aktus, a kiadására vonatkozó hatáskört kifejezetten kell meghatározni.

- Az engedélyhez kötött tevékenységet pontosan meg kell határozni, az engedély kiadásának hatáskörét szintén.
- A lényeg a felhatalmazás, jogosítás kiadása.
- Csak az végezheti a tevékenységet, akinek van.
- Általában az engedély nélküli tevékenység szankcióval fenyegetett.
- Az engedélyhez kapcsolhatók előzetes feltételek is, amelyeknek meglétét az engedélyesnek tanúsítania kell.
- A hatóság feltételeket szabhat az engedély kiadása során is.
- Az engedélyezési eljárás kérelemre indul, és meghatározott rendben follik.

- Lehet, hogy a neve is engedély.
- De pl. egyes létesítmények kibocsátási határértékének megállapítása szintén működési előfeltétel, így ez is engedélynek tekinthető. Általában a jogosítvány, vagy igazolvány elnevezéssel is engedélyezési tartalmú hatósági határozatot bocsátanak ki.

- Az engedély érintheti közvetlen módot a környezetvédelmet, de lehet, hogy csak közvetett módon kapcsolódik hozzá.
- pl. építési engedély kiadása - a feltételek tartalmazzák a környezetvédelmet is, de nem az a legfontosabb követelmény.

- **36. §** Építésügyi hatósági engedély a jogszabályok keretei között akkor adható, ha:
 - az építmény megépítése, tervezett használata, fenntartása nem okoz a környezetében olyan káros hatást, amely a terület rendeltetésének megfelelő mértéket meghaladná, az állékonyságot, az életet és egészséget, a köz- és vagyonbiztonságot veszélyeztetné, vagy a közérdeket egyéb módon sértené.....

Előzetes feltételek

- A kérelmező általában számos előfeltételt kell hogy teljesítsen.
- Előkészítő iratok, dokumentumok, térképek, tervek, stb. benyújtására köteles, vagy kötelezhető, melyek alapján az állami szerv többletinformációhoz jut.
- Ezek alkotják az engedélyezési eljárás előzetes feltételeit.

Engedély kiadásának keretében jelentkező követelmények

- engedély alanya, az engedélyezés pontos meghatározása;
- engedély tárgya;
- engedély területi hatálya, a tevékenység gyakorlásának helye;
- engedély időbeli hatálya, határidők;
- tevékenység gyakorlásának szükséges részletes feltételei, egyebek közt az információáramlás szabályai;
- változások bejelentésének kötelezettsége;
- jogkövetkezmények

Sajátos engedélytípusok

- Amikor az engedélyezni kívánt magatartást a jogszabályok tiltják, de kivételes esetben lehetőség van a tilalom feloldására.
- PI. Védelemben részesülő egyes állat- és növényfajok gyűjtése.

Általános vagy keretengedély

- A sokasodó ügyszám, a közigazgatásra nehezedő terhek csökkentése, és az ügyfelekkel való bizalmi viszony kialakításának igénye miatt terjedőben van.
- Az EU IPPC irányelve is tartalmazza ezt a lehetőséget. Ez alapján a tagállamok választhatják azt, hogy elkerülik a létesítmények egyéni engedélyezésének terheit.

- Keretfelhatalmazásnak számít az is, ha általános engedély ugyan nincs, de egyes tevékenységek gyakorlásához különböző feltételeket szabnak, és megkívánják a tevékenység gyakorlásának bejelentését.

Az általános v. keretengedély feltételei

- olyan tevékenység, amire az engedéllyel kapcsolatos jellemzők vonatkoznak;
- a tevékenység gyakorlásának egyes esetei nem feltétlenül igénylik a hatóság beavatkozását (kisebb jelentőségűek, jelentéktelen környezeti terhet eredményeznek, a feltételek egyértelműen meghatározhatók jogszabályban is);
- a keretfeltételeket minden esetben jogszabály tartalmazza;
- a jogszabály hatalmazza fel a tevékenység gyakorlóit;
- a tevékenység gyakorlója bejelentést tesz a hatósághoz;
- a hatóság ellenőrzés során győződik meg a feltételek betartásáról - a be nem tartás esetén azonos jogkövetkezmények

Bejelentés

- Az engedélyezéshez hasonló, esetenként keretengedély alapján ellátható tevékenység gyakorlásának feltétele, más esetben csak a hatóság informálását szolgálja.

Példa: kémiai biztonságról szóló 2000. évi XXV. törvény

- A veszélyes anyagokat és veszélyes készítményeket (kiv. ELINCS-ben nem szereplő új veszélyes anyagok...) a gyártó, illetve importáló az azzal kapcsolatos tevékenység megkezdését megelőzően bejelenti, ha az alkalmazott veszélyes anyag nem szerepel magyarországi jegyzékben, illetve veszélyes készítmény terméknyilvántartásban.....

Szakhatósági hozzájárulás

- Engedélyezés külön válfaja.
- Feltételezi egy alapengedély és egy, vagy több engedélytartalmú hozzájárulásból álló hatósági határozatcsomag kiadását.
- A szakhatóságok körét az engedélyezésről szóló norma felsorolja, rábízva az engedélyezőre, hogy kit választ.....vagy
- jogszabály elrendeli, hogy egyes szakhatóságokat kötelező bevonni az eljárásba (ÁNTSZ).
- Egy határozatban jelenik meg több hatóság érdemi döntése.